

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет культури та мистецтв
Кафедра образотворчого мистецтва і дизайну**

**ОСОБЛИВОСТІ ВИКОНАННЯ ТВОРЧОЇ РОБОТИ
З АРХІТЕКТУРНИМИ МОТИВАМИ
ЗАСОБАМИ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

**Кваліфікаційна робота (проект)
Пояснювальна записка
на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»**

Виконала: здобувачка 13-421 групи
Спеціальності: 023 Образотворче
мистецтво, декоративне мистецтво,
реставрація
Освітньо-професійної (наукової)
програми Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація
Максимова Катерина Денисівна
Керівник; доцент Курак С.П.
Рецензент: к.п.н., доц., доцент кафедри
образотворчого мистецтва Красюк
Ірина Олександрівна

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. Теоретичні засади створення пейзажу засобами комп'ютерних технологій	5
1.1. Жанр пейзажу у образотворчому мистецтві.....	5
1.2. Засоби виразності комп'ютерних технологій у створенні творчої роботи.....	7
РОЗДІЛ 2. Особливості створення пейзажу з Десятинною церквою засобами комп'ютерних технологій	9
2.1. Етапи виконання творчої роботи.....	9
ВИСНОВКИ	11
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	12

ВСТУП

Актуальність кваліфікаційної роботи зосереджена на перетині двох ключових напрямків сучасного мистецтва та технологій. Розробка творчих робіт з використанням архітектурних мотивів за допомогою комп'ютерних технологій є актуальною не лише з естетичного, але й з практичного погляду. У сучасному світі комп'ютерні технології відіграють ключову роль у багатьох сферах, включаючи мистецтво та архітектуру.

Використання цифрових інструментів у творчому процесі дозволяє архітекторам та художникам створювати складні та ефектні твори, які раніше були складнішими або навіть неможливими для реалізації.

По-перше, зростання зацікавленості суспільства у використанні комп'ютерних технологій у творчому процесі створює потребу у нових дослідженнях та розвитку нових методів. Розробка та впровадження цифрових інструментів для створення архітектурних пейзажів може привести до збільшення продуктивності та якості творчого процесу, що має значний потенціал для подальшого розвитку як у мистецтві, так і у сфері архітектури.

По-друге, у світлі сучасних тенденцій у мистецтві та архітектурі, де стиль і концепція стають все більш експериментальними, важливо досліджувати можливості інтеграції комп'ютерних технологій у творчий процес. Це дає художникам та архітекторам більшу свободу виразності та дозволяє створювати унікальні та інноваційні роботи, які можуть вражати та надихати глядачів та сприймати нові ідеї та концепції.

Таким чином, дослідження особливостей виконання пейзажів з архітектурним мотивом з використанням комп'ютерних технологій стає не лише актуальним, але й стратегічно важливим для подальшого розвитку сучасного мистецтва і архітектури.

Створення пейзажів з архітектурним мотивом Десятинної церкви з

використанням комп'ютерних технологій стає важливим завданням, оскільки це не лише дозволяє архітекторам та художникам виявити свою творчість, але й сприяє збереженню та відтворенню культурної спадщини. Такий підхід дає можливість відтворити історичні об'єкти в новому контексті, розкриваючи їх красу та значення для сучасного глядача.

Отже, наша кваліфікаційна робота відображає актуальність злиття мистецтва та технологій, а також важливість збереження та інтерпретації культурної спадщини з використанням сучасних засобів.

Мета роботи: створення архітектурного пейзажу засобами комп'ютерних технологій.

Згідно мети визначені **завдання** дослідження:

1. Огляд методичної, мистецтвознавчої, науково-педагогічної та літератури, що стосується теми дослідження.
2. Визначення етапів становлення архітектурного пейзажу.
3. Аналіз комп'ютерних технологій у виконанні пейзажів.
4. Дослідження закономірностей виконання пейзажу в образотворчому мистецтві, ураховуючи вплив комп'ютерних технологій на процес творення.
5. Розкриття етапів створення творчої роботи з архітектурними мотивами за допомогою комп'ютерних технологій.

Об'єкт дослідження: процес виконання творчої роботи з використанням за допомогою комп'ютерних технологій.

Предмет дослідження: особливості виконання пейзажу з архітектурним мотивом Десятинної церкви з використанням комп'ютерних технологій.

Методи дослідження: теоретичний аналіз літературних джерел з теми дослідження: цей метод передбачає систематичне оглядання наукових та мистецьких джерел, що стосуються творчої роботи з архітектурними мотивами та використанням комп'ютерних технологій.

Включає аналіз історичних та сучасних підходів, методів і технологій у цій галузі. Розгляд процесу створення архітектурного пейзажу засобами комп'ютерних технологій: цей метод включає практичне дослідження творчого процесу архітектурного пейзажу в натурі за допомогою м'яких матеріалів. Це включає в себе спостереження за процесом створення, взаємодію з середовищем та використання різних технік та прийомів.

Структура дослідження. Кваліфікаційну роботу склали: вступ, два розділи, три підрозділи, висновки та список використаних джерел.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ СТВОРЕННЯ ПЕЙЗАЖУ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

1.1 Жанр пейзажу у образотворчому мистецтві

На початку свого зародження міський пейзаж був лише темою виконання класичного пейзажу, проте за роки свого існування став окремим жанром. На сьогодні пейзаж міста, архітектурних особливостей залишаються так само актуальними. Світ швидкоплинно еволюціонує в багатьох напрямках і з історичним розвитком інфраструктури міста змінювались і теми для написання міських пейзажів. Митець споглядаючи за даними змінами, використовує нові техніки, враховуючи своє художнє бачення.

Картини, які мали в собі мету зобразити навколишнє середовище, з'явилися ще в Стародавньому Римі, проте це достатньо відрізнялось від того, що вважається класичним пейзажем на сьогодні. Римляни робили фрески з зображенням композицій дерев, рослин та птахів. Існувати пейзаж, в тому розумінні, яке ми маємо зараз, почав в 16 столітті, проте став самостійним жанром тільки через століття. Зародившись, як допоміжний прийом для картин, з плином часу пейзажі почали зображуватись митцями, як незалежні творчі роботи. В ті роки з'явилися такі напрями пейзажу, як сільський, романтичний, ліричний та міський.

Міський пейзаж це художнє зображення міського краєвиду: доріг, будинків з їх архітектурними особливостями, стовпів, мостів, транспорту і т.д.. Зародився міський пейзаж в 17 столітті в Нідерландах. Можна привести в приклад роботу того часу митця Яна Вермеєра «Вид Дельфта». В його роботі можна побачити правила лінійної та повітряної перспективи, композиційне розташування об'єктів, а також виділення першого та другого плану. Ці пункти стали невід'ємною частиною

академічного живопису в наш час. Наслідуючи за Нідерландами, в таких країнах як Великобританія, Франція та Німеччина, митці також почали зображувати пейзажі міст. І вже у 18 столітті даний жанр почав активно розвиватись у Венеції [6].

Зображуючи урбаністичні мотиви митці можуть звертатись до різних проміжків часу. Наприклад, зобразити споруди давнини, яких через війни, природні катаклізми або інші причини вже не існує. Або художник може навпаки використовуючи свою творчу уяву зробити припущення як буде виглядати міський краєвид в майбутньому.

Міський пейзаж є дуже гнучким жанром який легко підлаштувати під будь яку течію образотворчого мистецтва. Так, в епоху романтизму митці звертались до тем античної архітектури та інших стародавніх пам'яток.

Художники романтизму зберігали свої ідеї в цьому жанрі і ставили собі на меті передати в першу чергу настрої картини, її атмосферу. Імпресіоністи бачили в урбаністичному мистецтві шанс зобразити рух міста, його активне життя. Наприклад Вінсент ван Гог писав «Терасу нічного кафе» описуючи свої перші емоції вкладаючи в них свій творчий порив [1].

Міський пейзаж став дуже цікавою темою для сюрреалістів та абстракціоністів. Вони вкладали пейзажні мотиви в спрощенні творчі композиції та цікаві форми.

1.2 Засоби виразності комп'ютерних технологій у створенні творчої роботи

Комп'ютерна графіка є одною з найсучасніших технік малювання і навідріз від традиційних методик малювання, такі як фарби, м'які або тверді матеріали, колаж і т.д., комп'ютерна графіка не має фізичного оригіналу, бо створення даної творчої роботи проводиться в спеціальних

програмах для пристроїв (комп'ютер, графічний планшет). Цифрове мистецтво може поділятися на растрове або векторне зображення. Растрове зображення складається з великої кількості маленьких пікселів і при оригінальному масштабі картини в гарній якості дані пікселі не будуть помітні. Векторне зображення навідміну від растрового складається не з пікселів, а з геометричних об'єктів: лінія, точка, крива, та будь-які інші фігури. Якщо приблизити векторне зображення якість не буде погіршуватись. Чого не можна сказати про растрове, де при збільшенні масштабу буде видно пікселі з яких і складалось зображення [9, с. 32].

Також графіка може бути тривимірною. Для створення тривимірної графіки використовують програми для 3D об'єктів, такі як наприклад «Blender». Тривимірний об'єкт має три осі та є об'ємним, через це його можна повертати та роздивитись з багатьох сторін. Це може стати в нагоді митцям міських пейзажів, бо створюючи архітектурний об'єкт в тривимірному просторі художник зможе проаналізувати всі особливості будови та перспективи [12].

Інженерна графіка використовується креслень. За її допомогою проводяться проектування деталей електричних, механічних приладів, структури та побудови архітектурних споруд. Вона дає можливість використовувати тривимірну графіку, що в свій час автоматизує та спрощує інженерну роботу.

Наукова графіка дає можливість відтворити хімічні, фізичні явища, математичні вирази, тощо. Даний тип цифрової графіки дозволяє проводити гіпотетичні експерименти за допомогою комп'ютерних процесів.

Ділова комп'ютерна графіка призначена для створення, обробки та сортування інформації для подальшого його зберігання. Прикладом ділової комп'ютерної графіки є програма Excel.

РОЗДІЛ 2

ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ ПЕЙЗАЖУ З ДЕСЯТИННОЮ ЦЕРКВОЮ ЗАСОБАМИ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

2.1 Етапи виконання творчої роботи

Працюючи над будівлею давнини є важливим вивчення історичної справки. Через те, що церкву було збудовано багато століть тому і зруйновано у 13 столітті немає точного повністю достовірного фотографічного зображення даної будівлі. Робота над таким міським пейзажем покладається на аналіз архітектури того часу, яка збереглась на сьогодні, або маються справжні фотографії об'єкту. Десятинна церква застала багатьох руйнацій і на сьогодні ми маємо фундамент, на якому проглядається силует колишніх стін. Дана робота має в собі особливість зображення архітектури не змальовуючи її з урбаністичної натури, а творче відтворення будівлі використовуючи художній світогляд.

Десятинну церкву було збудовано наприкінці 10 століття і вона вважається першим храмом Київської Русі з каменю. Призначення даного храму було збір данини, яка була десятою частиною прибутку населення. Звідси і назва «Десятинна».

Церква застала свою найбільшу руйнацію 1240 року під захоплення Києва ханом Батием. І на сьогодні як і було сказано раніше від неї залишився лише фундамент. Завдяки ньому можна зрозуміти, де саме знаходились стіни в Десятинній церкві. Вивчаючи інші кам'яні церкви тих часів можна зробити припущення, що всі вони були зроблені в схожому стилі: мали просту будову, прямий без прикрас екстер'єр, маленькі продовгуваті вікна, але велику кількість, прибудов та надбудов, купола в храмах Київської Русі мали форму півсфери [13].

Використовуючи минулі висновки можна переходити від замальовок до основного ескізу. В даному етапі варто пам'ятати про

правила лінійної перспективи — однакові предмети при віддаленні зменшуються в розмірі.

Тривимірна комп'ютерна графіка також стає в нагоді. Відтворивши церкву в 3D просторі можна проводити повний аналіз будови зруйнованого храму.

Творча робота оформлена в техніці растрової цифрової графіки. Цей тип графіки навідріз від векторної дає великий обсяг творчого оформлення кольору пейзажу.

ВИСНОВКИ

Проаналізувавши інформацію з літературних джерел за вибраною тематикою, можна зробити такі висновки, що тематика міського пейзажу має давню історію створення, яка завжди була актуальною серед багатьох течій мистецтва. Митці романтизму, імпресіонізму, сюрреалізму, абстракціонізму бачили в тематиці зображення урбаністичного життя свої ідеї і повністю відтворювали їх на своїх картинах. Хоча, зародки пейзажу були ще починаючи від стародавнього Риму, Китаю, Японії, початком академічного міського пейзажу можна вважати роботу нідерландського художника Яна Вермеєра, який живописно зобразив місто Делфт у 17 столітті. Урбаністичний пейзаж суміщає в собі технічну роботу з елементами креслення і математичного розрахунку перспективного зменшення, так і творчу креативність, живописне оформлення роботи, передачі її атмосфери та активності життя міста.

Вивчаючи особливості техніки комп'ютерної графіки можна підсумувати, що дана тема має велику ширину напрямів, які використовуються в різних видах людської діяльності: хімії, фізики, математики, інформатики, архітектури, образотворчого мистецтва, тощо. Через таку кількість, навіть в одній професії комп'ютерна графіка дає багато можливостей. Так, в даній творчій роботі була використана тривимірна та растрова цифрові графіки.

Використання комп'ютерних технологій для відтворення повністю зруйнованої на сьогоднішній день церкви, ще більше збільшує контрастність, через межу стародавності Київської Русі, особливостей архітектури тих часів та сучасних комп'ютерних графічних технологій теперішнього часу. На сьогодні ми маємо можливість використати комп'ютерні технології, автоматизувати процес та творчо відновлювати українські архітектурні пам'ятки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кулик Л.С. Історія виникнення міського пейзажу як самостійного жанру живопису / Л.С. Кулик // Молодий вчений. — 2018. — №9 (61). — С. 347-349.
2. Безклубенко С. Д. Мистецтво: терміни та поняття / С. Д. Безклубенко. — Київ : Ін-т культурології Акад. мистецтв України, 2008. -343 с.
3. Бірюков М. Образотворча грамота: основні принципи, методи, образотворчі засоби та прийоми малюнка / М. Бірюков // Шкільний світ, 2014. С. 14
4. Кириченко М.А. Основи образотворчої грамоти / М.А. Кириченко, І.М.Кириченко. -К.: Вища школа, 2002. -190 с.: іл.
5. Лагутенко О. А. Українська графіка ХХ століття: навчальний посібник / О. А. Лагу-тенко — К. : Грані-Т, 2011. — 184 с. : іл.
6. Михайленко В. Є. Основи композиції (геометричні аспекти художнього формотворення) / В.Є. Михайленко, М.І. Яковлев. -К.: Каравела, 2004. -304 с.
7. Одноралов, Н. В. Матеріали, інструменти і обладнання в зображальному мистецтві [Текст]: / Н. В. Одноралов - М,: "ОСВІТА" 2010. С.80
8. Осадца М. Архітектурні пейзажі художників Прикарпаття періоду мистецьких студій кінця ХІХ —початку ХХ століття. Мистецтвознавство'13 : збірник наукових праць. Львів : СКіМ, 2013. С. 195-204.
9. Перепелиця О.О. Композиція у малюванні / О.О. Перепелиця // Мистецтво та освіта, 2017. -N04. -С. 22-27.
10. Резніченко М. І., Твердохлібова Я. М. Художня графіка. Змістові модулі 1,2: Навчально-методичний посібник для студентів художньо-

графічних факультетів/ М. І. Резніченко, Я. М. Твердохлібова. - Тернопіль: Навчальна книга, 2011. С. 272

11. Сидор М.Б. Пленер / М.Б. Сидор, Ж.В. Ясеницька. -Дрогобич: РВВ ДДПУ ім. І. Франка, 2005. -46 с.

12. Веселовська Г. В. Комп'ютерна графіка: Навчальний посібник для вузів. — Херсон: ОЛДІ-плюс, 2008. — 582 с.

13. Власовський І. Нарис історії української православної церкви — Київ — 1990 — С. 347.

14. Мистецтво графіки [Електронний ресурс] Режим доступу ЕйрБ://studfile.net/preview/5484691 /page: 6/

15. Пейзаж як вид як жанр образотворчого мистецтва [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.novapedahohika.com/noloms-1336-4.html> (дата звернення 3.10.20).

16. Пейзажний жанр у живописі: історичний аспект. [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://lektsii.org/3-1>

17. Термін і поняття в образотворчому мистецтві. Що таке Пейзаж? Визначення. [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://thestrip.ru/uk/vidy-makiyazha/termin-i-ponyatie-v-izobrazitelnom-18кш8Ъуе-с1йо4;акое-реігаг1і/>.

18. Історія Десятинної церкви [Електронний ресурс] Режим доступу: https://olha-church.org.ua/web/page/12-travnja-996-roku-u-kiyevi-bula-osvjachena-persha-na-rusi-kamjana-cerkva-desjatinnahttps://www.unn.com.ua/uk/news/1211483-1147-rokiv-tomu-u-kiyevi-osvyatili-pershu-na-rusi-kamyanu-tserkvu-desyatinnu?fbclid=IwAR1hSVmx7QyGbdtiaYRKWZ-hl4HPP1UQ-nAw_ksqn-y4AXD-uHXugdSLoGs